

VOORWOORD VAN JACOB SLAVENBURG

De vrijmetselarij kent een rijke traditie. In 1717 verenigden vier metselaarsloges in Londen zich tot een grootloge, het officiële begin van de vrijmetselarij als georganiseerde beweging. Voor die tijd waren er ook al veel occulte genootschappen van allerlei aard die gebruikmaakten van eeuwenoude symbolen. Vooral de symboliek van de hermetische alchemie leefde in die era bijzonder sterk. Dat is onder meer zichtbaar in de opera *Die Zauberflöte* van Wolfgang Amadeus Mozart op het libretto van zijn broeder in de vrijmetselarij, Schikaneder.

Het eerste deel van dit boek, bekwaam geschreven door een insider en ingewijde in de vrijmetselarij, gaat grotendeels over de vaak eeuwenoude symboliek die nog steeds voortleeft in de loges van vandaag. Deze symboliek vinden we terug in de rijke rituelen binnen de vrijmetselarij, maar bijvoorbeeld ook in de bouw van de maçonnieke tempels. Opvallend daarbij is dat naast het klassieke getal zeven veelvuldig het getal acht en het octogoon worden gebruikt. De acht lijnen, de som van twee vierkanten, symboliseren in een maçonnieke tempel de vier hoeken van de ruimte (noord, zuid, oost en west) en tijd (twee solstitia en twee equinoxen). In het oude Griekenland werd het getal acht in de bouw gerelateerd aan de acht goden van de windrichtingen. Maar ver daarvoor al komt het heilige getal acht voor in de kosmogonie van het Egyptische Hermopolis, de geboorteplaats van Hermes Trismegistus. In het oude Egypte kenden architecten het gebruik van de vier kardinale punten. Zo werden bij de balseming de uit het lichaam verwijderde organen in vier canopen ondergebracht. De deksels op deze kruikjes werden opgesierd met de symbolen van de vier 'Zonen van Horus', die op hun beurt weer door vier godinnen werden beschermd. In een hermetische inwijdingstekst die bij Nag Hammadi werd gevonden, is sprake van een initiatie van de leerling in de achtste hemelsfeer. De eerste zeven hemelen symboliseren de zeven toen bekende planeten (inclusief zon en maan) die de psychische eigenschappen van de mens representeren. Daarboven is de grens van het firmament met de dierenriem waarnaar de geest van de mens kan opstijgen als hij een moreel leven heeft leidt.

Het streven naar een hoogstaand moreel leven staat centraal in de vrijmetselarij. In de maçonnieke traditie streeft men naar verbinding, niet naar scheiding van de geesten. Jean-Louis de Biasi verwijst terecht naar de hermetische erfenis en haar weigering om kennis in verschillende onderdelen op te splitsen. Zo schrijft hij:

Hermes leidt de ingewijden naar de eenwording van tegenstellingen en het vermogen om je eigen gezichtspunt in te wisselen voor dat van een ander, om op die manier de verschillen tussen mensen met betrekking tot hun wezen als een aanwinst te kunnen begroeten. Het hermetisme is het ervaren van deze eenheid bij iedere handeling van de ingewijde. Tegelijkertijd weten de hermetici dat het onmogelijk is om het goddelijke werkelijk te kunnen definiëren. De ingewijde weet dat buitensluiting en dogmatiek tegengesteld zijn aan zijn evenwichtige pad naar eenheid.

Dat maakt dat het hermetisme, ondanks zijn hoge ouderdom, toch zo modern aandoet. Het is een religie zonder godsdienst te zijn, en een filosofie zonder enige vorm van dogmatisme. ‘De enige religie is het streven om een goed mens te zijn’ zou Hermes Trismegistus ooit aan zijn leerling Asclepius hebben toevertrouwd. Dat is ook de kern van de spirituele vrijmetselarij. Of, zoals De Biasi opmerkt:

De zoektocht naar deugdzaamheid en de persoonlijke noodzaak om naar het goddelijke op te klimmen door de heiligste waarden te cultiveren heeft in alle tijden bestaan. Deze morele demonstratie van trouw met betrekking tot de op een individu rustende verantwoordelijkheid en de collectieve gevolgen daarvan is een van de steunpilaren van de vrijmetselarij.

De auteur benadrukt de praktische kant van de vrijmetselarij voor de individuele ontwikkeling van de ingewijde, die van waarde zal blijken in de schommelingen en problemen in het dagelijks leven.

Aan die praktische kant van het proces van zelfkennis – volgens het klassieke, maar ook maçonnieke motto ‘Ken U Zelve’ – is het tweede deel van het boek gewijd. Het behelst onder meer zeer praktische oefeningen en meditaties die in dat proces behulpzaam kunnen zijn. De auteur stelt uit eigen ervaring dat de rituelen in de vrijmetselarij een diepe waarde hebben die het groeiproces van de mens stimuleren. Begrippen als schoonheid, tolerantie en bewustwording staan daarin centraal. Maar ook voor de niet-vrijmetselaar kunnen de beschreven oefeningen uiterst behulpzaam zijn in het eigen ontwikkelingsproces. Juist de verbinding tussen de theorie en de praktijk maakt dit tot een alleszins lezenswaardig boek. Het staat daarmee in een oude esoterische traditie die nog niets van haar intrinsieke waarde heeft verloren.

VOORWOORD BIJ DE AMERIKAANSE UITGAVE

Dit voorwoord schrijf ik met een gevoel van diepe dankbaarheid voor Jean-Louis de Biasi, een getalenteerd auteur op het gebied van de vrijmetselarij, die ik de eer had te ontmoeten tijdens een officieel bezoek aan een maçonnieke loge in Las Vegas, Nevada.

Bij mijn bezoeken aan verschillende maçonnieke loges, in de hoedanigheid van Grootmeester van de Grootloge van Nevada, is mijn boodschap altijd gebaseerd op het 'Aanwijzen van het pad met stralen van licht'. De volgende opmerkingen zijn gebaseerd op een jarenlange ontwikkeling van de symboliek van het ontwerp van mijn persoonlijke speld, met dit 'Aanwijzen van het pad' als doel.

De gebruiken van de blauwe (operatieve en speculatieve) vrijmetselarij worden in dit boek besproken zoals ze vandaag de dag worden toegepast, terwijl er nog altijd innige waardering en groot respect bestaan voor de historische nalatenschap die teruggaat tot de tempel van koning Salomo. De lezer dient te begrijpen dat de vrijmetselarij geen religie is; alle vrijmetselaars geloven echter in een opperwezen.

Ik kom uit een maçonnieke familie. Mijn grootouders en mijn moeder en vader waren allen actief in hun respectieve maçonnieke verenigingen. Zelf ben ik in 1948 als lid van de Order of De Molay¹ begonnen; tegenwoordig overstijgt mijn lidmaatschap bijna alle maçonnieke lichamen.

Het concept voor het ontwerp van mijn speld is gebaseerd op de betekenis van de deugden van de vrijmetselarij: matigheid, geestkracht, omzichtigheid en gerechtigheid; op de beginselen van de vrijmetselarij: naastenliefde, hulpvaardigheid en waarheid; en tot slot op de symboliek van de vrijmetselarij: de geboorte in de fysieke wereld, de inherente behoefte aan licht en de ontdekking van het pad in het verstrijken van de tijd naar de eeuwigheid.

Historisch beschouwd heeft de 'punt in de cirkel', de 'omcirkelde punt', zijn oorsprong in ons model van het zonnestelsel, zowel het oude als het eigentijdse. Het is een gangbaar astrologisch (en tegenwoordig ook astronomisch) symbool

voor de Zon. Het was tevens een alchemistisch symbool voor goud, wat men als het volmaaktste van alle metalen beschouwde. De alchemist ziet het als de vervolmaking van de materie op alle niveaus: die van de geest, de ziel en het verstand.

Een van de doelen van de alchemie is het veranderen van onedele metalen in goud. Dit doel heeft veel gemeen met dat van de vrijmetselarij, die de verandering van de onedele en ruwe staat van de persoonlijkheid in volmaaktheid tot doel heeft – via graden van een man tot een *maçon*.

In vroeger tijden, vóór het christendom, wijdden de Grieken en Romeinen hun tempels en heilige voorwerpen aan hun goden. Voor de ouden was de zon de voornaamste bron van kracht. Terwijl ze in de loop van het jaar de baan van de zon volgden, namen zij de regelmatige patronen van seizoenen van warmte en kou, groei en verval waar. Na verloop van tijd gingen ze over tot het aanbidden van deze seizoenswisselingen, die vervolgens een groot aantal van de goden uit de oude pantheons zijn geworden.

De punt in de cirkel stelt een individuele broeder voor; de cirkel is de grens waarbuiten we ons niet door onze hartstochten, vooroordelen of interesses mogen laten leiden. Wanneer we bij onze rondgang langs de cirkel binnen de aldus aangegeven grenzen blijven, kunnen we onmogelijk substantiële fouten maken.

Met het gereedschap van de operationele vrijmetselaar is het mogelijk om met behulp van een cirkel een volmaakte winkelhaak te construeren. Geen enkel gebouw kan zonder een volmaakte winkelhaak worden gebouwd. Daarom vormt deze cirkel de eerste fase van het leggen van de fundamenten van de tempel.

Iemand die de genoemde *maçonnieke* idealen belichaamde was Johannes de Doper, die bekendstond vanwege zijn devotie. De mensen zeiden dat hij de eigenschappen bezat van Christus, wiens komst hij voorspelde, iets wat later tot zijn onthoofding zou leiden. Deze nederige man, opziener van beroep, werd door zijn uitgesproken leer van devotie een martelaar.

Afbeelding 1: Officiële speld van de Grootmeester van Nevada, Carl L. 'Bud' Banks

Het lag dan ook voor de hand dat de gilden van de vrijmetselarij deze man tot beschermheilige maakten, en dat bleef hij tot in de 16^e eeuw, toen de gilden Johannes de Evangelist tot patroon verkozen. Deze man had door het verbreiden en cultiveren van de naastenliefde een erfenis van immense kracht nagelaten.

Deze twee heilige Johannessen zijn de staande figuren die de twee parallelle lijnen schragen waar de solstitia mee worden aangeduid. Deze symbolen zijn ouder dan de eerste Grootloge van 1717. De Engelsen droegen tot 1813 hun loges op aan de heilige Johannessen; sindsdien worden ze opgedragen

aan Koning Salomo. Toen de operatieve vrijmetselarij zich tot de speculatieve vrijmetselarij ontwikkelde, werden de twee heilige Johannesen wel de ‘boekensteunen’ van de vrijmetselarij genoemd.

Met dit in gedachten is het duidelijk dat de maçonnieke feesten van Johannes de Doper op 24 juni, en het feest van Johannes de Evangelist op 27 december, niet bij toeval op de solstitia vallen. Deze beide data vallen dus samen met respectievelijk het zomer- en wintersolstitium, de momenten waarop de zon zijn grootste noordelijke en zuidelijke declinatie bereikt.

In dit korte verhaal heb ik gepoogd het ontwerp van mijn speld aan te laten sluiten op de betekenis dragende ervaring die een vrijmetselaar heeft, wanneer hij de graden ontvangt om meester-maçon te worden.

Wanneer we naar de speld kijken, zien we links Johannes de Doper en rechts Johannes de Evangelist. De ervaring die een vrijmetselaar in de drie graden opdoet wanneer hij zich de betekenis van deze speld voor de geest haalt, zal hem altijd het gereedschap schenken om in zijn hart de tempel te herbouwen, volgens het maçonnieke credo dat iemand de moed kan verliezen, maar zijn geest en ziel ook kan hernieuwen.

M.W. Carl L. ‘Bud’ Banks
Grootmeester F. & A.M. van Nevada

Afbeelding 2: De Executive Chamber (Kamer van het Dagelijks Bestuur) van de Opperraad 33^e graad, Zuidelijke Jurisdictie, VS, in het House of the Temple (House of the Temple, AASR-SJ, USA)

INLEIDING

Waarom vrijmetselarij?

Is het mogelijk om tegenwoordig nog iets nieuws te zeggen over de 'Aloude en Aangenomen' vrijmetselarij? Zijn er, of je nu vrijmetselaar bent of niet, individuele oefeningen waar je direct persoonlijk baat bij hebt? Bestaan er maçonnieke ideeën die ons echt helpen om te gaan met de uitdagingen en problemen van het dagelijkse bestaan?

Het antwoord op deze vragen is JA!

Het boek dat je net hebt opengeslagen zal je helpen begrijpen wat het ware erfgoed is dat de maçonnieke inwijdingstraditie ieder mens te bieden heeft. Het zal je meevoeren van het ontstaan van de Egyptische en Griekse mysteriën naar de ontdekking van de essentiële rol die deze initiatische broederschap in de huidige wereld speelt, *in het bijzonder in de Verenigde Staten van Amerika.*

Zoals Dan Brown in zijn roman *Het verloren symbool* schrijft, zijn er maar weinig landen op aarde waar de maçonnieke idealen zo'n fundamentele rol hebben gespeeld als tijdens de stichting van de Verenigde Staten. De vrijmetselarij was aanwezig en verankerd in de stichtingsteksten, de symbolen en zelfs de architectuur van de nieuwe republiek, om deze al haar kracht te geven.

Het verloren symbool laat ons kennismaken met een geheime geschiedenis en een geheim stadsontwerp die hun stempel op Washington D.C. hebben gedrukt, en deze stad een aura en een *egregore* hebben gegeven die over heel de aarde uitstraalt. De stad Washington is ontworpen volgens maçonnieke idealen en overtuigingen. Het symbolische centrum van deze stad, de National Mall, is in de wereld bekend. Hij strekt zich uit van de indrukwekkende obelisk van het Washington Monument in het westen tot het Capitool in het oosten. Aan weerszijden van de Mall bevinden zich nationale musea en gedenktekens. Het Witte Huis ligt exact ten noorden van het Washington Monument, terwijl het Lincoln Memorial en de Reflecting Pools (spiegelbassins) ten westen ervan liggen, net achter het monument. Het Jefferson Memorial bevindt zich ten zuiden ervan.

Het Washington Monument, gebouwd ter nagedachtenis van George Washington, de eerste president en ‘vader van zijn land’, en tevens vrijmetselaar, is het hoogste stenen gebouw en de hoogste obelisk ter wereld, met een hoogte van 555 voet en $5 \frac{1}{8}$ inch (169,29 m). Op 4 juli 1848 werd tijdens een uitvoerige maçonnieke ceremonie de hoeksteen gelegd. Op 21 februari 1884 werd uiteindelijk de aluminium topsteen geplaatst, en op 21 februari 1885 werd het voltooide monument ingewijd. Het was het hoogste bouwwerk ter wereld tot 1889, toen de Eiffeltoren in Parijs de titel overnam. Het Washington Monument en het stadsontwerp van Washington D.C. spelen, evenals de mythologie van de vrijmetselarij, een hoofdrol in *Het verdwenen symbol*.

We kunnen niet om het feit heen dat bij de stichting van de VS een buitengewoon geschenk is gegeven door een reeks maçonnieke ingewijden, die de toekomst van hun geloof en idealisme aan de nieuwe natie toevertrouwden. Zoals Dan Brown in zijn roman schrijft, is dit geschenk niet iets van het verleden. Het is iets wat leeft, iets unieks, iets wat het land gedurende de moeilijkste perioden van zijn geschiedenis steeds inspiratie heeft geboden, en vrijmetselaars hebben steeds volgens dit nobele ideaal gehandeld.

Maar wat is vrijmetselarij nu precies? De vrijmetselarij wordt in maçonnieke teksten wel omschreven als ‘een prachtig moraalsysteem, gehuld in allegorieën en geïllustreerd door symbolen’. De vrijmetselarij, die ook wel de Koninklijke Kunst wordt genoemd, is een wonderbaarlijke, wereldwijde beweging op basis van broederschap, tolerantie en filantropie. Altruïsme is een deugd die je als individu niet zo gemakkelijk tot uitdrukking kunt brengen. Mensen zijn vaak met hun eigen moeilijkheden, problemen of pijn bezig. Meestal valt het niet mee om je persoonlijke gevoelens te vergeten en aandacht te schenken aan die van anderen. Soms is het zelfs moeilijk om de uitdagingen van religie, cultuur, leeftijd, huidskleur, status en beroep achter je te laten en te bedenken dat ieder mens een fundamenteel recht heeft op leven, vrijheid en geluk, op de vrijheid om zijn of haar geloof te belijden en om te kunnen beschikken over onderwijs, gezondheid en kansen voor zelfontwikkeling en groei.

Het is maar al te menselijk, al te natuurlijk om je op je directe persoonlijke behoeften te richten. Al lang geleden begrepen de leiders van de mensheid dat we voor het overwinnen van deze reactie volgens wetten en idealen moeten leven die bedacht zijn met het oog op een steeds betere, mooiere toekomst. Dan ontstaat er een vorm van competitie, die iedereen aanspoort een beter mens te worden en die ons eraan herinnert dat dit werk constant verder gaat.

De vrijmetselarij vertegenwoordigt en demonstreert dit beginsel. Ze helpt iedere ingewijde aan zichzelf te werken om een steeds beter mens te worden en het algemeen welzijn vóór zijn of haar eigen behoeften te stellen. De vrijmetselarij laat de hele wereld zien dat dit onder broeders echt zo werkt, en ook tussen hen en mensen die niet zijn ingewijd maar wel behoefte aan steun hebben. Op die

manier wordt zichtbaar dat dit pad voor iedereen openstaat en in wezen inherent is aan onze voortdurende ontwikkeling.

Bovendien onthult de hoge ouderdom van de vrijmetselarij dat dit pad een essentiële sleutel voor overleving en vooruitgang is. Door de tijdperken heen is het altijd even belangrijk geweest. De menselijke natuur is in de loop van de geschiedenis steeds onveranderd gebleven. In onze tijd vergroot onze technologische macht het gevaar van menselijk falen. De risico's zijn inmiddels alomvattend en planetair geworden. Iedere sektarische afwijking of uitdrukking van intolerantie is onmiddellijk wereldwijd merkbaar. We beginnen te begrijpen dat onze individuele activiteiten zich in onbegrensde mate tegen onszelf kunnen keren. Neem bijvoorbeeld het probleem van de klimaatverandering en de argumenten voor klimaatregulerende ingrepen, en let eens op de verdeeldheid tussen de mensen die weerstand bieden tegen de overduidelijke noodzaak tot handelen en de mensen die de uitdaging aangaan om corrigerende maatregelen te nemen. De karaktereigenschappen van de mens, zoals ik die in het voorgaande heb beschreven, blijven altijd gelijk. De vrijmetselarij pretendeert niet de antwoorden op al deze vragen te kunnen geven, maar het gevolg van haar leringen en rituelen is dat de juiste antwoorden zich aandienen. Dat is een manifestatie van de buitengewone kracht van deze traditie om je inzicht te verschaffen in wat juist is, en om je in staat te stellen dit in de praktijk te brengen en ieder moment van je leven toe te passen. Deze essentiële ideeën vormen het morele fundament van de vrijmetselarij en haar filantropische activiteiten.

Voor de meeste mensen waren de rituelen en de persoonlijke gebruiken van deze broederschap lange tijd iets vreemds. De symbolen die in de maçonnieke mythen worden gebruikt lijken wat betreft de ambitieuze en belangrijke rol die ze naar mijn mening zullen gaan spelen niet altijd goed bruikbaar. Welk verband kan er nu bestaan tussen ingewijd worden in een uiterst merkwaardige ceremonie, waarbij vreemde en exotische namen worden aangeropen waar je misschien niets van begrijpt, en de in Amerika zeer bekende groep vrijmetselaars die bekendstaat als de Shriners? Shriners dragen een rode fez en opvallend gekleurde kleding. Waarom dragen de Shriners zulke kleding, als het de bedoeling is innerlijke eenvoud te vinden en een beter mens te worden? Wel, de Amerikaanse vrijmetselaars staan aan het hoofd van tal van 's werelds grootste liefdadigheidsinstellingen. De bekendste hiervan zijn de Shriners, die met circussen, kleurige optochten, activiteiten ten behoeve van fysiek gehandicapte kinderen en de Shriners Children's Hospitals in de openbaarheid treden. Minder bekend is het gegeven dat iedere Shriner vrijmetselaar moet zijn voordat hij Shriner kan worden.

De uiterlijke verschijning kan natuurlijk bedrieglijk zijn. Rituelen die zorgvuldig in stand worden gehouden en uit oude tradities zijn overgenomen, zijn niet altijd wat ze lijken. *Het verloren symbool* van Dan Brown toont heel duidelijk

aan dat de geschiedenis van de broederschap niet begint of eindigt met de tijd van de meester-bouwers van de kathedralen van Europa. Dat is een maçonnieke mythe. Ofschoon de bekendste symbolen (winkelhaak, kompas, schietlood, liniaal enz.) naar deze periode verwijzen, is een groot aantal ervan in werkelijkheid veel ouder.

Je moet ernaar op zoek gaan op de oude plaatsen waar de eerste beschavingen van de mensheid zijn ontstaan. Om te kunnen begrijpen hoe de oude initiaties zijn bestendig, is het symbolisch (of feitelijk) noodzakelijk de vruchtbare gronden van Chaldea, het mysterieuze Egypte, het intellectueel stimulerende Griekenland, de glorieuze verlichting van de Italiaanse renaissance en het bekrachtigende Elizabethaanse Engeland te ervaren. Het is noodzakelijk oude tempels te 'bezoeken' en geheime en heilige boeken erop na te slaan om een eerste indruk van de ware oorsprong van de vrijmetselarij te krijgen.

De vrijmetselarij en de symboliek zijn fundamenteel aan elkaar gelieerd. Sinds lang is bekend dat de in onze tijd herontdekte geesteskrachten onder ingewijden op de grootste aandacht kunnen rekenen. Rituele processen zijn de zichtbare manifestatie van de onzichtbare wereld zoals deze door de oude ingewijden van de tradities werd gezien. Hun innerlijke ervaring van de verschillende werkelijkheden van de wereld en hun perceptie van de verborgen vermogens van de geest stelden hen in staat efficiënte, transformerende oefeningen te creëren. In wat we tegenwoordig de noëtische wetenschap noemen is al van oudsher bekend dat we slechts een klein deel van onze geestelijke kracht benutten. Het overgrote deel van onze aangeboren vaardigheden bevindt zich in een sluimerende en onontwikkelde toestand. De oude ingewijden kenden deze werkelijkheid en gebruikten deze vaardigheden, zonder op de hindernissen te stuiten waar we in onze cultuur en tijd mee te maken hebben, en stelden een specifiek proces op voor de ontwikkeling ervan. En zoals ieder hulpmiddel kan deze kennis ten goede of ten kwade worden benut.

Om deze reden is een moreel commitment van de ingewijde cruciaal. Je moraliteit is imperatief verbonden met de ontwikkeling van je verborgen vermogens. Deze regel staat al eeuwenlang in iedere inwijdingsgemeenschap centraal.

Het zal duidelijk zijn dat je een dergelijke training niet in één keer kunt afronden. Het is noodzakelijk dat de waarheid in de loop van een stapsgewijze training wordt onthuld. Om deze reden zijn de graden ontwikkeld, die het mogelijk maken dat we in volkomen veiligheid kunnen oefenen. De supervisie door ervaren ingewijden bekrachtigt de kwaliteit van de overdracht. In feite kan de leer die je ontvangt en die je bewustzijn opent, niet tot je huidige leven beperkt blijven. Dit is slechts de zichtbare buitenzijde, een omhulsel dat veel meer omvat. De waarneming van onze onaardse en onzichtbare geest laat ons onontkoombaar zien dat de grootste existentiële angst van de mensheid de angst voor de dood

is (of, nauwkeuriger gezegd, het geloof in de ondervraging over en terugblik op ons leven nadat we zijn gestorven).

De oude ingewijden hebben niet alleen maar filosofische verhandelingen opgesteld over de verschillende hypothesen die je over het leven na de dood kunt bedenken. Omdat ze wisten hoe deze processen in onze geest werken, creëerden zij rituele oefeningen die het ons mogelijk maken deze bewustzijnstoestand echt te ervaren zonder fysiek te overlijden. Het doel was om met één voet een stap aan 'de andere zijde' te zetten en met deze ervaring de gebruikelijke angst, die we allemaal hebben, uit te wissen en daar een weten voor in de plaats te stellen. Deze processen werden in het geheim doorgegeven. De stad Alexandrië, die middelpunt werd van een wonderlijke ontmoeting van tal van oude culturen, werd de bakermat van de hermetische traditie, een van de belangrijkste tradities waar later de vrijmetselarij uit is ontstaan. Het hermetisme ontwikkelde een diep respect voor het religieuze en zag in elke vorm ervan een aspect van de hoogste waarheid. Het hermetisme heeft de kennis van de rituele structuur doorgegeven en aangegeven hoe ze gebruikt moet worden.

In iedere inwijdingstraditie bestaan er zowel individuele als groepsrituelen en -oefeningen. Dit geldt ook voor de vrijmetselarij. De inwijdingen kunnen bij de kandidaat een bepaalde bewustzijnstoestand creëren. Dat is een belangrijke stap. Vervolgens zijn het echter de oefeningen die hem in staat stellen stapsgewijs te leren hoe hij deze 'innerlijke trillingen' kan manipuleren en later vooruitgang kan boeken in het gebruik van deze innerlijke krachten. Deze wetenschap is minder bekend en wordt maar zelden naar buiten gebracht. Verrassend genoeg verwijst de roman van Dan Brown hier vaak naar, zodat het erop lijkt dat de auteur intuïtief belangrijke aspecten van deze traditie heeft begrepen.

Iedere periode in de geschiedenis biedt weer nieuwe uitdagingen. De problemen waar we momenteel mee te maken hebben bieden ons de kans de uitwerking die ze op ons hebben te aanvaarden en ons lot in eigen hand te nemen.

In dit boek heb ik informatie bijeengebracht waarmee je de belangrijkste elementen van Dan Browns *Het verloren symbool* kunt verklaren en die je daarnaast in staat stelt werkelijk een initiatische overdracht te ervaren. Het is tijd dat we de historische en filosofische teksten achter ons laten en jou, lezer, de mogelijkheid te bieden actief te worden. De rituelen die bekendstaan als de Schotse Ritus bevatten praktische en rituele sleutels die direct bruikbaar zijn voor iedereen, of je nu ingewijd bent of niet. Ik zal je verschillende mogelijkheden bieden om je eigen weg te beginnen op de mysterieuze wenteltrap, wat je hier en nu verlichting en controle over je leven geeft!

Deze twee aspecten, het filantropische en het initiatische, bieden je onmiddellijk een wonderbaarlijke sleutel om het goddelijke (innerlijk en uiterlijk) te leren kennen, om ware tolerantie in praktijk te brengen, en om je zeer reële aangeboren vaardigheden steeds beter te kunnen gebruiken.

DE MAÇONNIEKE TRADITIE

1

De mythische geest

Iedere initiatische of religieuze traditie is geworteld in één of meerdere ‘stichtersmythen’. In wezen is zo’n soort mythe het verhaal van de oorsprong en stichting van alles wat erop volgt: verklaringen, interpretaties en rituelen. In ons moderne bewustzijn beschouwen we mythen echter voornamelijk als fictie of als fictieve historische verslagen.

Op het eerste gezicht is het moeilijk te zeggen welke betekenis en welk doel het verhaal van de stichter van een religie of een bestaande broederschap kan hebben. Als het stichtingsverhaal denkbeeldig is en niet op werkelijkheid berust, lijkt deze vraag onbelangrijk. Voor degene echter die gelooft dat het verhaal ‘echt’ is gebeurd omdat het in zijn of haar ogen afkomstig is van een hogere macht, is het daarentegen de uitdrukking van de waarheid. Als de mythe in tegenspraak is met andere uitspraken van de geschiedenis of van de wetenschap, zal de gelovige de mythe de grootste geloofwaardigheid toekennen.

De mythe op zich is belangrijk omdat zij betekenis aan het leven geeft. De rol ervan is de vraag van het ‘waarom’ vanuit een spiritueel standpunt te beantwoorden, terwijl de rol van de wetenschap is de vraag van het ‘hoe’ te beantwoorden. De moderne opvatting dat mythen ‘onwaar’ zijn is niet correct, omdat ze helemaal voorbijgaat aan het gegeven dat er meer dan één werkelijkheid is. De mythologie geeft een bepaalde werkelijkheid weer, de wetenschap weer een andere, en het is belangrijk dat we ze los van elkaar kunnen beschouwen, net zoals het belangrijk is om kerk en staat te scheiden. De geschiedenis toont de onwerkbaarheid aan van regeringen en politieke opvattingen die worden gedomineerd door een religieuze ideologie, waarbij het altijd een vaststaand gegeven is dat juist zij het alleenrecht heeft op de ‘enige en onbetwiste waarheid’, wat dan weer leidt tot het oproepen tot gewelddadigheid in naam van de ‘ene ware god’. Je moet dus voor jezelf bepalen of een dergelijke mythe zinvol is of niet, wat de ware aard ervan is en hoe je haar kunt gebruiken.

Om een antwoord op dit soort fundamentele kwesties te kunnen geven is het noodzakelijk dat we de aard van het menselijke denkproces onder de loep nemen.

Misschien zal dit je verbazen, maar ons huidige ‘verstand’ is niet hetzelfde als dat van de mens enkele eeuwen geleden. Wij zijn veranderd. Vanzelfsprekend zijn je hersenen op fundamenteel niveau gelijk aan die van de mensen van vroeger. Ze functioneren zoals ze altijd hebben gedaan. De verborgen en zichtbare vermogens van de hersenen zijn vrijwel hetzelfde gebleven. Het voornaamste verschil echter is het ontstaan en de inbedding van het rationele denken. De ontwikkeling van de filosofie en de toenemende popularisatie van de manier van redeneren die daarin wordt gehanteerd, en de groei van de wetenschap die hierop is gevolgd, hebben onze denktrant veranderd.

Naar mijn mening heeft de hedendaagse mens zijn oorspronkelijke bewustzijn omhuld met een soort schild van rationeel bewustzijn. Een gevolg hiervan is dat er een conflict is ontstaan tussen wat ik het mythische en het rationele bewustzijn zou willen noemen. Het fundament van de hedendaagse maatschappij berust op wetenschap en technologie. De principes daarvan zijn duidelijk, voor iedereen te begrijpen en reproduceerbaar. Dat is de kracht van onze hedendaagse maatschappij. Als je bijvoorbeeld een stuk gereedschap wilt gebruiken, leidt dat niet tot een filosofische discussie over de werkelijkheidswaarde van het voorwerp. Je schuift een maaltijd in de magnetron en zet deze aan. Je neemt de telefoon op en praat met iemand die zich willekeurig waar op aarde bevindt. Je wordt niet onzeker over het gebeuren, maar gaat er onbevangen mee om.

Als het gaat om spirituele of religieuze zaken wordt het echter een heel ander verhaal. De in de heilige boeken opgetekende geschiedenissen hebben betrekking op een wereld die extreem verschilt van de wereld die wij met onze rationele geest waarnemen. Onze voorouders die in het tijdperk leefden waarin het merendeel van de heilige boeken is geschreven, zagen hun wereld niet met dezelfde ogen als wij. Zij reduceerden de ‘werkelijkheid’ niet tot wat zichtbaar en meetbaar was. Hun werkelijkheid was niet beperkt tot wat verifieerbaar kon worden gezien; zij namen alles waar alsof het werkelijk bestond, ondanks de uiteenlopende aard van de dingen. Goden, mensen, dieren enzovoort waren dus allemaal even werkelijk. Het was niet zo vreemd wanneer een godheid zich in hun midden manifesteerde. Voor hen was het net zo normaal om te bidden, als om planten als geneesmiddelen te gebruiken. De wereld was doorlaatbaar voor alle mogelijke inwerkingen, en was niet in verschillende, strikt gescheiden en opzichzelfstaande niveaus onderverdeeld.

Daarom lijken zoveel stichtingsmythen in tegenspraak te zijn met wetenschappelijke zekerheden, terwijl ze wel vereisen dat je in ze gelooft. Een gelovige moet in onze tijd een schier onmogelijke keuze maken: het geloof afzweren of de wetenschap verwerpen. Dit heeft tot een conflict geleid dat in onze samenleving

regelmatig de kop opsteekt, bijvoorbeeld in het debat tussen creationisten en evolutionisten.

Dat alles is een gevolg van de verwarring van twee werkelijkheden, waarvan de ene zichtbaar en de andere onzichtbaar is. Deze splitsing is echter van tamelijk recente datum en is onbewust gecreëerd. Tegenwoordig profileren mensen zich vaak door een geloof in religie of wetenschap en menen ze dat ze, eenvoudig gezegd, op zondag hun geloof kunnen belijden terwijl ze de rest van de week in de 'echte' wereld leven. Weer anderen ervaren wat dit betreft geen conflict. Je kunt ook gewoonweg onderkennen dat er verschillende verschijnselen zijn die tot verschillende werkelijkheden behoren. En net als in een droom met een speciale boodschap accepteer je dat er momenten zijn waarop de ene werkelijkheid de andere overlapt, terwijl je weet dat de wetten van beide werkelijkheden geldig zijn.

In een spirituele en initiatische traditie als die van de vrijmetselarij is het werkelijkheidsbegrip geen struikelblok, want binnen die traditie bevind je je in de wereld van de mythen. Het is belangrijk dat je deze definitie begrijpt, omdat een onvoldoende helder begrip van dit punt tot onverwachte mentale storingen kan leiden. Een denkbeeldig bezoekje aan een boekhandel kan dit principe illustreren. Als je op zoek bent naar boeken over 'onsterfelijke goden' (ook wel 'oude goden' genaamd), dus de Egyptische, Griekse, Noordse enzovoort, dan vind je die in de regel in het schap 'mythologie'. Als je op zoekt bent naar boeken over het christendom, het jodisme of de islam, staan die in de categorie 'religie'. Je kunt je dan afvragen in welke categorie je boeken kunt vinden over animistische of polytheïstische religies, zoals de hindoeïstische religie of Santeria. Wat de vrijmetselarij betreft, die zul je meestal aantreffen bij 'geschiedenis' of 'filosofie', maar waarschijnlijk niet bij 'mythologie' of 'religie'.

De ware functie van de mythologie is in vergetelheid geraakt en de verhalen ervan worden tegenwoordig als legenden of als fictieve vertellingen beschouwd. Ik moet een nieuwe definitie van mythologie opstellen om duidelijk te kunnen maken waarom ze voor ons bruikbaar kan zijn. Iedere mythe is een stichtersverhaal (over de stichter, historisch dan wel legendarisch) dat tot doel heeft zin te geven aan het leven. Het woord *betekenis* duidt erop dat de mythe de morele waarden van je leven kenbaar maakt, je iets over je oorsprong vertelt, en je de richting toont die je moet gaan om het grotere doel van je leven te vinden. Dit is de eerste betekenis en functie van een mythe. Het maakt daarom niet uit of een mythe in tegenspraak is met de ogenschijnlijke werkelijkheid waarin je leeft. In feite is het doel van een mythe niet om te verklaren *hoe* de wereld werkt, maar *waarom* ze werkt. De wetenschap heeft zich sinds de tijd van de oude Grieken ontwikkeld om de vraag van het hoe te kunnen beantwoorden. De antwoorden variëren al naargelang de nieuwe ontdekkingen die men doet. Daar staat tegenover dat de mythe zich niet hoeft te ontwikkelen, omdat ze betrekking heeft op

het eeuwige deel binnen in ons, ons innerlijke bewustzijn of onbewuste (volgens de definitie van Jung). De vragen over de zin van het leven zijn tegenwoordig exact dezelfde als duizend, tweeduizend of drieduizend jaar geleden.

Het is noodzakelijk dat je de mythe beschouwt als een verhaal dat twee dingen heel nauw met elkaar verbindt: (1) feiten afkomstig van je verstand, en (2) inspiratie uit de diepste regionen van je bewustzijn dat in staat is antwoord te geven op je existentiële vragen. Het is ook noodzakelijk dat je beseft dat je perceptie één ding gelijktijdig op meerdere, totaal verschillende manieren kan interpreteren of begrijpen. Volgens het hedendaagse verstand is het bijvoorbeeld mogelijk dat er spontaan ergens een vuur ontstaat, of dat een luchtwerveling een natuurlijk meteorologisch verschijnsel is. Voor de gelovigen is zo'n manifestatie daarentegen het goddelijke dat zijn aanwezigheid met een zeer bepaald doel kenbaar maakt.

Inwijdingstradities (en soms ook godsdienstige tradities) definiëren deze twee aspecten al eeuwenlang met de woorden *esoterisch* en *exoterisch*. Het eerste aspect heeft betrekking op een onzichtbaar plan dat door het gebruik van symbolen kan worden waargenomen. Het tweede aspect, het exoterische, is concreet en zichtbaar. Het is wat ik het historische aspect noem. Ook de heilige boeken zijn op deze manier ingedeeld, iets waarop ik later nog zal terugkomen. Hoewel het ontstaan van deze boeken bijna mythisch is, impliceren ze de aanwezigheid van het goddelijke zoals dat in de mythe niet systematisch voorkomt.

Het is hier van belang dat je leert hoe je mythen dient te begrijpen, zodat je in staat bent hun betekenis helder waar te nemen en, wat nog belangrijker is, ze je eigen te maken. Je dient de mythe in je geest op te nemen, waar zij haar betekenis kan onthullen en je visie op de wereld en je leven kan veranderen. Dit is de enige manier waarop mythen invloed kunnen hebben op hoe je de wereld, jouw rol in de samenleving en je bestemming na de dood ziet.

Mythen gaan niet over de intellectuele aspecten van je geest. Ze hebben betrekking op een deel dat de *imaginatieve* sfeer van de mens wordt genoemd. Wanneer er een mythisch verhaal wordt verteld, moet je een speciale bewustzijnstoestand binnengaan, die zich dichterbij die van je voorouders, uit de tijd voor het ontstaan van de wetenschappelijke denktrant. Het is noodzakelijk je rationele denken tot stilstand te brengen en te worden als een kind dat naar een mysterieus verhaal luistert zonder de werkelijkheid ervan in twijfel te trekken. Zoals je later in het boek nog zult zien, verleent hardop voorlezen het verhaal een zekere werkelijkheid, wat een kind intuïtief aanvoelt. Een beetje inzicht is voldoende om de symbolen van het verhaal te begrijpen. Het is niet nodig een mythe te analyseren voor je haar ten volle hebt doorleefd. Wat nodig is, is dat je haar in de meest wezenlijke delen van je lichaam en ziel, in je innerlijke bewustzijn, kunt voelen.

De vrijmetselarij kent verschillende stichtersmythen. Sommige hiervan zijn

algemeen bekend, zoals de mythe van het ontstaan van de vrijmetselarij, die van de meester-bouwers, en de mythe van Hiram. De mythe van de kathedraal-bouwers verschilt wat opbouw betreft van de mythe van het ontstaan of die van Hiram. Maar het zijn alle drie mythen die je via je innerlijke bewustzijn kunt begrijpen. De oude oorsprongen waar de vrijmetselarij naar verwijst behoren tot het tijdperk van de mythen, een tijd waarin men de historische realiteit anders waarnam dan wij tegenwoordig doen.

De historische en symbolische analyses die je kunt opstellen zijn erg belangrijk, maar staan niet op hetzelfde niveau. Je zult dat later in het boek nog zien. Laten we echter niet vergeten dat een mythe geen enkel bewijs, in welke vorm ook, behoeft. Je hebt geen bewijs nodig om de betekenis en de waarde van een mythe te kunnen begrijpen.

De oorspronkelijke mythe van de vrijmetselarij

In de 18^e eeuw, in de periode waarin de speculatieve vrijmetselarij ontstond, schreef pastoor James Anderson een merkwaardig verhaal. Dit verhaal, dat sterk geworteld is in de eerste boeken van de Bijbel, beschrijft de oorsprong en de stichters van de broederschap. Dit verhaal vormt het middelpunt van de huidige vrijmetselarij en onthult talrijke elementen van het werkelijke ontstaan en doel ervan.

Laat mij je hier, net als in het tijdperk van mondelinge overlevering, het epische verhaal van de Koninklijke Kunst (de vrijmetselarij) vertellen.

In het begin der tijden was er het eerste wezen, de vader van de gehele mensheid. In de Bijbelse traditie kreeg hij de naam Adam, de eerste mens, en werd Eva naast hem geplaatst. Geschapen als het evenbeeld van God, de Opperbouwmeester van het Heelal, kreeg Adam de kennis van de vrije wetenschappen in zijn hart gegrift, in het bijzonder die van de meetkunde. Hij was er zijn schepper dankbaar voor en gaf deze kennis door aan zijn zonen, Kaïn en Seth. De eerste zoon creëerde met gebruikmaking van zijn kennis van de Koninklijke Kunst de oudste steden. Hij werd de prins van de eerste helft van de mensheid. Seth, de tweede zoon en minder hoog opgeleid dan zijn broer, werd de eerste boer en leerde zijn nakomelingen de goddelijke wetenschappen van de meetkunde en de bouwkunst.

In dit tijdperk richtte men indrukwekkende en bijzondere bouwwerken op. De eerste inwoners gaven hun herinneringen aan deze en andere architecturale verwezenlijkingen mondeling door.

In deze lang vervlogen tijden stond God in voortdurende wisselwerking met de mens. Op een dag vroeg God Noach, de negende zoon van Seth, een grote ark te bouwen om zichzelf en zijn familie te beschermen tegen een ophanden zijnde

ramp. Noach construeerde de ark volgens de regels van de meetkunde en de bouwkunst.

Dit was de wijze waarop Noach en zijn drie zonen Japhet, Shem en Ham, die alle drie ware vrijmetselaars waren, deze traditionele kennis overbrachten naar het tijdperk na de vloed.

Toen besloten zij God te verheerlijken door een enorme, schitterende stad te bouwen die de glorie van God op aarde manifesteerde. Gedurende een aantal jaren wendden zij hun kennis aan om een kolossale toren in het centrum van de stad te bouwen. Ze werkten zonder ophouden, en maakten het bouwwerk alsmaar hoger. Zij hadden een immens aantal werklieden georganiseerd en in de wetenschap onderricht, waardoor het werk zonder onderbreking kon voortgaan.

Toen God hun werk zag, reageerde hij niet zoals ze hadden verwacht. Hij werd toornig bij het zicht van wat hij beschouwde als een teken van menselijke ijdelheid. Toen besloot God de bouw van dit demiurgische werk te onderbreken. Hij zaaide verwarring in hun geest, waardoor zij niet meer in staat waren elkaar te verstaan. Tot dat moment waren zij allen de erfgenamen van een en dezelfde familie geweest en hadden zij dezelfde taal gesproken. Plotsklaps waren er honderden verschillende talen. Om te voorkomen dat de geheimen van de meetkunde en de bouwkunst zouden verdwijnen, en om hun status als ingewijden te kunnen bewijzen, creëerden de meester-vrijmetselaars tekens, gebaren en eenvoudige woorden die behoorden tot de oude, oorspronkelijke taal. Daarna verlieten zij de schitterende stad en verspreidden zij zich over de gehele wereld, en bouwden zij nieuwe koninkrijken en nieuwe gebouwen in Chaldea, Egypte en vele andere landen.

In de nieuwe koninkrijken aan de rivieren Tigris en Eufraat floreerden vele geleerde priesters en wiskundigen, die we kennen onder de naam Chaldeeërs en Magi, die de goede wetenschap, de meetkunde, bewaarden, terwijl vorsten en grote mannen de Koninklijke Kunst bevorderden.

De Koninklijke Kunst werd na de zondvloed en ongeveer zes jaar na Babel naar Egypte gebracht door Mitzraïm, de tweede zoon van Ham. De oude, bewonderenswaardige steden en de andere magnifieke bouwwerken van dat land, in het bijzonder de beroemde piramiden, geven blijk van de vroege kunstvaardigheid en genialiteit van deze beschaving.

De voorouderlijke vrijmetselaars reisden door alle bekende landen. Ze richtten de mooiste tempels op ter ere van de Eeuwige God, in alle goddelijke vormen die hij bezat in de landen waar zij kwamen.

Ongeveer 268 jaar na de verwarring in Babel werd Abram beroepen uit het Ur van de Chaldeeërs, waar hij de meetkunde en de kunsten die daarmee worden uitgevoerd had geleerd, die hij zorgvuldig zou doorgeven aan Ishmaël, aan Isaäk en aan zijn zonen bij Keturah; en via Isaäk aan Esau en Jacob, en aan

de twaalf patriarchen. De joden geloven zelfs dat Abram ook de Egyptenaren in de Assyrische kennis onderwees.

Vele jaren gingen voorbij. Beschavingen ontwikkelden zich. Oorlogen verwoestten landen en er volgden perioden van vrede, tijdens welke de metselaars zowel met natuursteen als met baksteen bouwden. Toen leidde Mozes, die de wetenschap van de Egyptenaren had geleerd, zijn volk weg uit Egypte, naar de dorre Sinaiwoestijn. Daar openbaarde de god van zijn volk hem de wetten, die het richtsnoer voor de stammen van Israël zouden worden. God openbaarde hem via zijn teksten en geboden de plannen voor de prachtige tent die de Ark van het Verbond zou bevatten en de manifestatie van het Eeuwige mogelijk zou maken. Doordat hij voor de eerste keer de volmaakte plannen voor de tempel openbaarde die de goddelijke epifanie mogelijk zou maken, werd Mozes de eerste oppermeester-vrijmetselaar. Je zou ook kunnen zeggen: de eerste Grootmeester van de vrijmetselarij. Hij was de eerste koning van Jeruzalem en gaf de Egyptische wetenschap door aan zijn volk door die te verbinden met de goddelijke openbaring die hij had ontvangen. De verheven kennis van de vrijmetselarij was gered. Voor hij stierf richtte Mozes de eerste loge op en leerde hij zijn volgelingen de taken, rangen en tekens die hij had ontvangen.

Het volk van Israël bouwde kerken, vestingen en gebouwen. Er gingen vele jaren voorbij, tot er een wijze koning verscheen die geschoold was in de traditionele kennis. Deze koning van vrede, zelf een architect, nam de taak op zich de tempel te bouwen die het mogelijk zou maken de god van zijn volk eer te betonen. Hij rekruteerde in de naburige regionen vele arbeiders. Adoniram werkte in de bergen van Libanon. Salomo dreef handel met Hiram van Tyrus, die hem zijn steenhouwers en timmerlieden zond en hem het cederhout gaf dat ervoor nodig was. Maar Salomo vroeg Hiram ook de meest vaardige van zijn steenhouwers toestemming te geven naar Jeruzalem te gaan en daar toezicht te houden op de bouw van de tempel.

Gedurende zeven jaar en zes maanden werkten allen volgens de instructies van Salomo en meester Hiram. Aan het einde van dit fantastische werk, een ontmoetingsplaats van het menselijke en het goddelijke, wijdde koning Salomo, als Grootmeester van de Loge van Jeruzalem, de tempel plechtig in. Deze ceremonie vond plaats in het bijzijn van de Grootmeester van de loge van Tyrus, koning Hiram en Hiram Abif. Vanaf deze tijd genieten alle vrijmetselaars de bescherming en bijstand van de Opperbouwmeester van het Heelal.

Vele kunstenaars die onder Hiram Abif voor dit project waren tewerkgesteld verspreidden zich na de voltooiing ervan over Syrië, Mesopotamië, Assyrië, Chaldea, Babylonië, Medië, Perzië, Arabië, Afrika, Klein-Azië, Griekenland en andere delen van Europa, waar zij de vrije kunsten onderwezen aan de vrijgeboren zonen van vooraanstaande personen, waar dankzij hun kundigheid koningen, prinses en potentaten vele prachtige bouwwerken oprichtten, en

waar zij Grootmeesters werden, ieder in hun eigen land, en wedijverden om in deze Koninklijke Kunst uit te blinken.

Enkele honderden jaren na de inwijding van de tempel leidde de schoonheid ervan echter tot steeds meer jaloezie onder de andere vorsten. De grote monarch Nebukadnezar viel Jeruzalem binnen en stak de tempel in brand. Toen hij in de loop van de jaren zijn fout ging inzien, leerde hij de mysteriën van de architectuur van de vrijmetselaars en architecten die hij naar zijn stad Babylon had meegevoerd. Met deze kennis ontwikkelde hij zijn stad en ontwierp hij prachtige tuinen, die een van de zeven wereldwonderen werden. Hij werd de Grootmeester van de vrijmetselaars van zijn land.

In een latere periode veroverde Cyrus, de koning van Perzië, Babylonië en vele andere landen. Dankzij een verordening van Cyrus was het de Israëlieten toegestaan naar Jeruzalem terug te keren en hun tempel te herbouwen. En toen Cyrus Zerubbabel, de zoon van Salathiël, als het Hoofd of de Prins van de gevangenschap en als leider van de joden had aangesteld, keerden de Israëlieten naar Jeruzalem terug en begonnen zij de fundamenten te leggen voor de tweede tempel. Deze tempel was nog indrukwekkender dan de eerste. Zelfs de leden van andere religies bewonderden de pracht ervan, die nergens zijn gelijke had.

Vervolgens werd de Koninklijke Kunst van de vrijmetselarij geïntroduceerd in Griekenland. Na deze overdracht werden de mooiste gebouwen van dit land gebouwd. Pythagoras droeg in hoge mate bij aan de kennis van de geometrie. De architectuur was samen met de religieuze, civiele en militaire kunst in alle landen de uitdrukking van het karakter van een volk en zijn erfgoed. Door het onderzoek naar proporties die optimaal evenwicht en harmonie uitdrukten, verrezen er menselijke realisaties van een goddelijk ideaal dat de ziel verheerlijkte.

Vele beroemde mensen droegen bij aan de ontwikkeling en het onderwijs van de heilige geometrie en de kunst van de vrijmetselarij. Het was echter tijdens het bewind van Ptolemaeus Philadelphus (Grootmeester van de vrijmetselaars), de beste beschermheer van de vrije kunsten en de bouwer van de beroemde bibliotheek, dat de Koninklijke Kunst naar Egypte terugkeerde. Hij beval de bouw van nog een ander wonder, de toren van Pharos oftewel de vuurtoren van Alexandrië. En laten we niet vergeten de opmerkelijke bouwwerken op Sicilië en de aanwezigheid van de wetenschapper Archimedes te vermelden.

Het Romeinse Rijk, dat zich rond geheel de Middellandse Zee en over het vasteland van Europa uitstreekte, gaf deze kennis van de architectuur op zijn beurt door. De afmetingen van de gebouwen ervan geven in alle vormen van architectuur, religieus of civiel, blijk van dit erfgoed. Vitruvius is zonder enige twijfel de vader van alle architecten van onze tijd.

We dienen ook niet te vergeten dat men schilders en beeldhouwers altijd als goede vrijmetselaars heeft beschouwd, op hetzelfde niveau als de bouw-

*lieden, steenhouwers, metselaars, timmerlieden, schrijnwerkers, stoffeerd-
ers en tentenbouwers, en een enorm aantal andere ambachtswerkers die we nog
zouden kunnen noemen, die in overeenstemming met de geometrie en de regels
van het bouwen hun werk uitvoeren. En in die tijd werd de edele wetenschap
van de meetkunde met zorg gecultiveerd, zowel voor als na de heerschappij
van Augustus; en zelfs tot in de 5^e eeuw van het christelijke tijdperk heersten er
groot ontzag en bewondering voor de vrijmetselarij.*

*Eeuwen later werden de geheime leringen overgedragen aan de architecten
van de middeleeuwse en gotische religieuze bouwwerken.*

Van Noach tot Egypte, van Alexandrië tot het middeleeuwse Europa, werd deze mysterieuze, magische en bijna goddelijke 'kunst van de meetkunde', die ik de Koninklijke Kunst noem, binnen de geheimhouding van de loges doorgegeven. De hedendaagse vrijmetselaars, de erfgenamen van de oude demiurgische geheimen, leren nog altijd hoe ze de tempel moeten bouwen. Of het nu, zoals vroeger, om een uiterlijke verwezenlijking of, zoals tegenwoordig, om een innerlijk werk gaat, het doel is hetzelfde: de manifestatie van het goddelijke in onze wereld mogelijk te maken.

Van de geheime steen tot de heilige tempel

Misschien vraag je je af wat je met deze meester-bouwers en deze schitterende mythe gemeen hebt. De huidige vrijmetselaars zijn niet noodzakelijkerwijs christenen of joden. Je moet jezelf de vraag stellen welke praktische waarde een mythe als deze, die zo geworteld is in Bijbelse teksten, voor jou kan hebben.

Zoals ik al zei, heeft iedere mythe universele consequenties. Er komen symbolen en archetypen in voor die in verschillende culturen worden gebruikt, en om die reden kan een mythe boven de historische en anekdotische feiten uitstijgen. Het is noodzakelijk dat je door de mythe heen kijkt, ongeveer zoals je door een stoffig venster naar een landschap kunt kijken. Het stof en vuil en de zichtbare gebreken van het vensterglas maken deel uit van wat je ziet. Je weet echter dat het uitzicht door het glas van het venster iets anders is dan een onbepaalde blik op het landschap. Zowel het landschap als het beeld gezien door het vensterglas heeft zijn eigen werkelijkheid, maar de werkelijkheid waar je in de mythe naar zoekt is de oerbron die in het landschap aanwezig is, en niet de werkelijkheid die je door het venster ziet. Dat is hoe je de mythen die ik je vertel moet zien. Ik zal hier niet de aard van de symbolen en hun relatie tot het ritueel uit de doeken doen. Om een licht te kunnen werpen op de traditie die tegenwoordig in de loges leeft moet ik in staat zijn om onder het oppervlak van het verhaal te duiken. Daarvoor is het nodig dat we het kaf van het koren scheiden en trachten te begrijpen wat de oude meesters ons wilden vertellen.